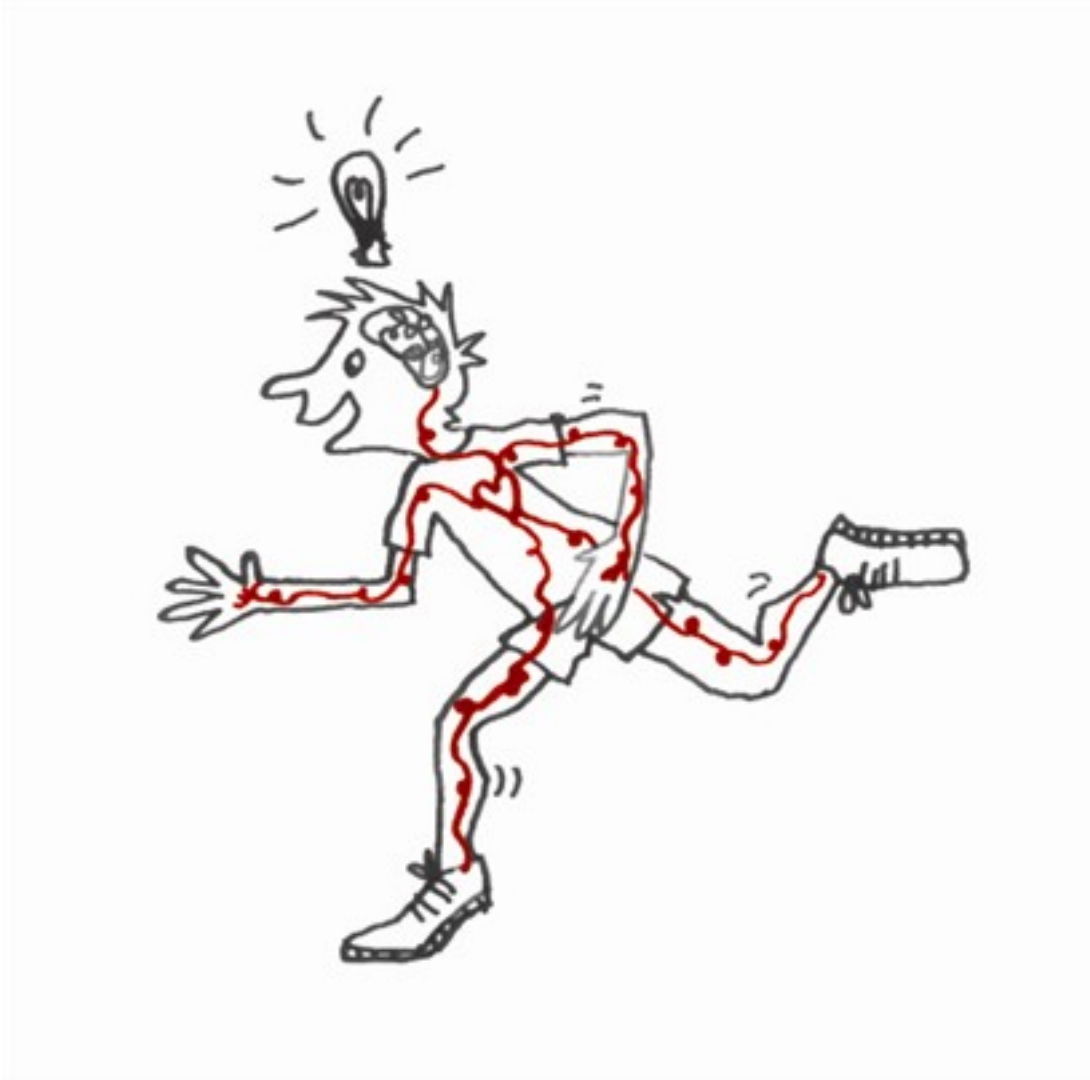

Bevægelse i historiefaget

Henriette Goethe lr13v066

Vejleder: Jens Pietras

Anslag: 43.758

Indholdsfortegnelse	3
Indledning	4
Problemfelt	5
Problemformulering	6
Afgrænsning	6
Læsevejledning	6
Teori	7
Historiefagets rammer	7
Kronologi og sammenhæng	7-8
Kildearbejde	8
Historiebrug	8-9
Olga Dysthe	9-10
Bente Klarlund	10
Motion og bevægelse i folkeskolen	10-11
Empiri	11
Kvalitativt interview lærer	12
Klassen	12
Kvantitativt interview elever	13
Elevinterview efter aktiviteten ”gæt en bedste”	14
Lektionerne	14
Analyse	14
Analyse af lærerinterview	15-16
Analyse af elevinterview (spørgeskema)	16-17
Elevernes oplevelse af forløbet ”gæt en bedste”	17
Diskussion	18-19

Konklusion	19
Perspektivering	20
Litteratur	21

Indledning

Min interesse og motivation for at arbejde med bevægelse i faget historie startede, da jeg begyndte som lærervikar på 6. Årgang. Jeg havde en fast plan at gå ud fra – en plan som klassens faste historielærer havde forberedt til mig når jeg skulle vikariere. I starten forholdt jeg mig ikke til elevernes manglende motivation, i forhold til at de skulle sidde stille og lytte til mit læreroplæg, hvorefter de (siddende) selv skulle arbejde med en bunden opgave. De virkede som om de fik akut søvnmangel af ren og skær kedsomhed, så snart de blev opmærksomme på, at det var historie vi skulle have. Det var i sådanne situationer, at jeg følte mig provokeret over deres manglende lyst til at deltage i undervisningen, de trak tiden, forlod lokalet og lignende. Jeg begyndte at spørge ind til deres frustrationer og fik, syntes jeg selv, brugbare svar fra eleverne, som blandt andet fortalte mig at, de ønskede en mere aktiv historieundervisning, når de absolut skulle have det. Ifølge fænomenologien bør man aldrig tage det for givet, at man ved, hvad den anden person føler, tænker eller ønsker, selv når det gælder personer tæt på os. Vi bliver nødt til at spørge og lytte omhyggeligt, hvilket indebærer, at vi for tid ser bort fra de antagelser, teorier og refleksioner, vi almindeligvis har om emnet. (Jacobsen, Tanggaard, Brinkmann s.218:2015)

I virkeligheden, mener jeg at, elevernes mangel på motivation bliver en form for stigmatiseret virkelighed, hvor både lærer og elever efterlever det som ”forventes” af dem, nemlig en lærer, som fyrrer sit materiale af, uden megen tanke på signalværdien overfor eleverne og deres læringsprocesser og en flok elever, som sidder og halvsover i undervisningen.

I min optik er der for lidt fokus på vigtigheden af historiefagets betydning – betydning i forhold til elevernes forforståelse for at vores samtid er påvirket af vores fortid. Der findes spor af den levede historie overalt. Den gennemsyrrer og påvirker vores liv, samfund og bevidsthed. Vi møder udtryk for den levede historie i form af mindesmærker, bygninger, infrastruktur osv. Den levede historie er i vores erfaringer og erindringer, og den har formet den adfærd og mentalitet, der kendetegner de samfund og kulturer, vi tilhører. (<https://www.emu.dk>)

Historieundervisningen må kunne blive mere indbydende og interessant, og det må også være muligt at ”fange” elevenes opmærksomhed, og fremme deres interesse for faget ved at bruge den mulighed vi har for de 45 minutters bevægelse dagligt, som vores folkeskolelov forskriver. En af de store udfordringer er, at jeg som historielærer, gerne vil ændre elevernes syn- og negative fordomme på faget historie, fordomme, som handler om at historie er kedeligt, intetsigende, og at det ikke skal/kan bruges til noget. Jeg vil gerne indtænke kreative læringsaktiviteter i min didaktiske planlægning, for at skabe en motiverende og lystbetonet deltagelse i undervisningen via bevægelse. Herigennem håber jeg at kunne ændre elevernes syn på historiefaget til en positiv fortælling. Med folkeskolereformen fra 2014, som foreskriver de lovpligtige 45 minutters bevægelse dagligt...

Alle elever skal have motion og bevægelse hver dag i gennemsnitligt 45 minutter. På alle folkeskolens klassetrin skal motion og bevægelse indgå i et omfang, der i gennemsnit svarer til ca. 45 minutter dagligt i løbet af den længere og varierede skoledag. Det skal medvirke til at fremme sundhed hos børn og unge og understøtte motivation og læring i skolens fag.

<https://www.emu.dk/modul/lovgivning-og-rammer-4>

... mener jeg, at det ville være logisk at inddrage bevægelse i den didaktiske planlægning af historieundervisningen, blandt andet fordi historielektionerne oftest ligger sidst på skoledagen, hvor eleverne (ifølge dem selv) er trætte. Jeg vil derfor undersøge, om jeg, med inddragelse af bevægelse, kan motivere eleverne til at deltage aktivt i historieundervisningen.

Problemfelt

Hvorfor er det overhovedet nødvendigt med bevægelse i et fag som historie, og hvordan skal det implementeres, når der er så få lektioner til rådighed? På 6. årgang, hvor jeg har indsamlet min empiri, er det 2. lektioner fordelt på to forskellige dage.

Jeg oplever, som tidligere nævnt, via min egen praksiserfaring, at kulturfagene oftest ligger både spredt ud på ugen, og sidst på dagen. Dette er med til at give historielærere lidt flere udfordringer i forhold til at hive eleverne op på et niveau, hvor de er modtagelige for læring. Jeg mener ikke, at eleverne skal kunne gengive kongerækken i mens de hopper på stedet, men at give eleverne en glæde ved at være deltagende i deres egen undervisning, er helt klart et mål. Vi har, som undervisere i historie meget brede rammer i forhold til udførelsen af vores undervisning, og det mener jeg, at vi bør udnytte.

Forskningen understøtter i stigende grad de gavnlige effekter af motion og bevægelse. Men valget af bevægelsesaktiviteter; varigheden, kvaliteten, intensiteten, organiseringen mv. er langt fra ligegyldig, hvis formålet med motion og bevægelse skal kunne indfries. Men ifølge Henrik Taarsted Jørgensen er bevægelse slet ikke blevet implementeret i det omfang de var tiltænkt ved reformens start. (UP 1:2017)

Jeg ønsker at undersøge om inddragelse af bevægelse i historieundervisningen, vil øge motivationen hos eleverne, således at det vækker deres nysgerrighed for faget. Men det er samtidigt væsentligt at pointere, at den historiefaglige del ikke bliver tilsidesat. Det er på ingen måde min intention at bevægelse skal prioriteres i højere grad end det historiefaglige indhold. Jeg mener dog, at begge dele kan tilgodeses i de fagdidaktiske forberedelser, og det kan være med til at skabe et motiverende og stilladserende læringsrum, samt styrke hukommelse og forståelse for faget hos eleverne.

Problemformulering

Ovenstående leder mig til følgende problemformulering:

Hvordan kan bevægelse i historieundervisningen have indflydelse på elevernes motivation og deltagelseslyst, og samtidig opfylde fælles mål for faget historie?

Afgrænsning

Bevægelse dækker over mange forskellige former for fysisk aktivitet i folkeskolen. Den form for bevægelse, som jeg ønsker at undersøge effekten af, er bevægelse, som jeg vælger at integrere i mine fagdidaktiske forberedelser til undervisningen i faget historie gennem dette Ba-projekt. Bevægelse, som ikke er idrætsfaglig, men som historielærer, der er optaget af hvordan jeg får skabt en forbindelse i mellem fortid, nutid og fremtid med inddragelse af de lovpligtige 45 minutters lovkrav om bevægelse i folkeskolen.

Læsevejledning

Det er, som nævnt i min indledning, den manglede motivation blandt eleverne, der har fanget min opmærksomhed i forhold til hvordan de kan motiveres ved hjælp af bevægelse i undervisningen. Jeg har valgt at bygge mit Ba-projekt op omkring en induktiv og deduktiv åben tilgang. Det har været vigtigt for mig at efterprøve- og styre ind og ud af min empiri og derfra udvælge teori der passede til

mine undersøgelser.

Gennem mit bachelorprojekt undersøger og redegøre jeg for, hvorledes elevernes motivation øges, ved at de via aktiviteten, ”Gæt en Bedste” (bilag 4) kommer tæt på deres egen livsverden. Jeg har udover aktiviteten interviewet eleverne i 6.c om deres holdning til faget, derudover har jeg interviewet klassens faste historielærer, og til sidst lavet en efterundersøgelse i form af Pocket-interview med to af eleverne. Jeg vil i forbindelse med mine empiriske undersøgelser, arbejde med Bente Klarlunds forskning i forbindelse med implementering af aktiviteter i folkeskolen, derudover vil jeg anvende Henrik Taarsted Jørgensen, et al, som netop er udkommet med den sidste forskning på området bevægelse set fra lærerperspektiv. Da jeg desuden arbejder med dialog, samspil og læring har jeg valgt Olga Dysthes definition på dette. I mit diskussionsafsnit vil jeg diskutere, hvorvidt det er muligt at skabe et motiverende og lærende miljø ved at inddrage planlagte bevægelsesaktiviteter, hvor også historiefagets fælles mål (jf. problemformuleringen) overholdes. Jeg har valgt at lave et kvantitativt interview med eleverne for at undersøge forholdet mellem deres motivation og fagligheden i faget historie, dette med henblik på at komme nærmere ”manglende motivationsproblematikken”. Jeg har valgt at lave et kvalitativt interview med klassens faste historielærer, for at få adgang til dybdegående svar.

Jeg vil konkludere på min problemformulering, og vil til sidst perspektivere til om det er realistisk at inddrage bevægelse, i det omfang der er hensigten fra lovgiverside

Teori

Historiefagets rammer

Historiefaget er, fra 3. - 9. klassetrin et obligatorisk fag i folkeskolen. Der er fastlagt to lektioner pr. uge på 6. klasses årgang. Det er i forhold til timetallet et ret beskedent fag, set ud fra det øvrige fagskema i folkeskolen. I historiefagets fagformål står der således:

Eleverne skal i faget historie opnå sammenhængsforståelse i samspil med et kronologiske overblik og kunne bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv. Eleverne skal blive fortrolige med dansk kultur og historie. (<https://www.emu.dk/sites/default/files/Vejledning%20historie.pdf>)

Kronologi og sammenhæng

I faget historie beskæftiger eleverne sig med fortolkninger af kontinuitet og forandring af menneskers samfundsmæssige liv over kortere og længere perioder. Derfor er kronologi

centralt i faget. Kronologi er læren om inddeling af tid og et redskab til at skabe orden i den fortalte historie samt støtte elevernes historiske overblik. Det betyder ikke, at historieundervisningen skal tilrettelægges kronologisk, så man fx begynder med stenalderen i 3. klasse for så i 9. klasse at nå til nutiden. (Ibid)

Kildearbejde

Historieundervisningen i folkeskolen fokuserer især på de fortolkninger, der formidles som fortalt historie. For at kunne arbejde med relationer mellem fortalt og levet historie (fortiden) må eleverne gennem undervisningen opnå stadig mere kvalificerede færdigheder i at håndtere kilder.

Traditionelt har kilder været opfattet som tekster, billeder og fund fra den periode, man vil arbejde med. Fx skelner man i historieundervisningen i ungdomsuddannelserne mellem kilder og fremstillinger. I folkeskolens historieundervisning anvendes et bredere og mere omfattende kildebegreb. Her forstås kilder som alt, der er bærer af eller formidler informationer, som kan være relevante til belysning af det emne eller tema, man arbejder med i undervisningen. Det kan være tekst, billeder, internettet, film, lydoptagelser, taler, genstande, bygninger, byrum, kulturlandskaber osv. (Ibid)

Historiebrug

Fortalt historie er som nævnt grundlæggende fortolkninger, der sammenhængende og meningsfyldt beskriver en historisk begivenheds forudsætninger, forløb og følger. Men den fortalte historie vil være påvirket af ophavsmandens sigte med den eller forestilling om, hvad den skal bruges til.

Historiebrug er altså måden vedr. form og indhold ophavsmanden iscenesætter den fortalte historie på. Dvs. de aspekter, episoder, personer og sammenhænge, som ophavsmanden vælger ud, fremhæver og glemmer (vælger fra) for at fremme et bestemt formål. Det kan fx være af politisk ideologisk, informativt, underholdningsmæssigt, kommercielt eller identitets fællesskabsskabende art herunder hvilken form eller indpakningen historien gives.

Man kan også sige, at historiebrug er vores omgang med historien. Den er ikke kun et anliggende for historikere og andre historieformidlere, men noget alle gør. (Ibid)

Rammerne for Bevægelse

Bevægelse er mange forskellige ting i en varieret skoledag, og det er også meningen.

Bevægelse kan indgå i undervisningen på flere måder:

- Lærerne kan lægge bevægelsessekvenser ind i fagundervisningen for at understøtte den faglige læring og træning.
- Det kan for eksempel være korte bevægelsesaktiviteter, hvor eleverne er fysisk aktive i løbet af undervisningstiden.
- Bevægelse kan være en del af den understøttende undervisning.
- Bevægelse kan foregå i samarbejde med det lokale foreningsliv, som for eksempel idrætsforeninger eller kulturföreninger, og strække sig over længere tid. (<https://uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/bevaegelse>)

Olga Dysthe

Ved at knytte Dysthes teorier om det flerstemmige klasserum til mit Ba-projekt, samt til den del af empirien, som bestod af elevernes spørgeskemasvar, aktivitet og interview, er det tydeligt at læreren skal besidde en særlig vigtig rolle, i forhold til at kvalificere undervisningen i det dialogbaserede læringsrum.

”Læreren skal kunne skabe positive relationer til alle elever og være didaktisk og faglig kompetent, hvis dialogen og flerstemmigheden skal lykkes”. (<https://www.folkeskolen.dk/5257/faelles-ansvar-for-laering>)

Det vigtigste i gennemførelsen af dialogbaseret undervisning er min relationen til eleverne og til fagstoffet, min rolle i samtalerne, balancen mellem stram styring og åbenhed og endelig styring af tiden, som sikrer, at der er tid til den vigtige afslutningssamtale. (Dysthe et al s. 240: 2012)

Dialogbaseret undervisning og det flerstemmige klasserum:

- Autentiske spørgsmål har ingen på forhånd givne svar - Eleven er nødt til at reflektere.
- Autentiske spørgsmål er ikke det samme som almindelige åbne spørgsmål og (selvfølgelig) heller ikke faktuelle spørgsmål.
- Autentiske spørgsmål skal få gang i tankeprocessen, i refleksionen, og øge værdibevidstheden og forståelsen hos den lærende – derved frigøres læringspotentialet og dette bygger på et konstruktivistisk kundskabs- og læringssyn.

Olga Dysthe taler om at der i dag findes to forskellige metaforer for læring: “tilegnelsesmetaforen” og “deltagelsesmetaforen”. Den første gør læring til noget man tilegner sig, og dermed har eller ejer. I dette tilfælde bliver underviserens primære rolle formidlerens, mens den lærende bliver

modtager og genskaber af givne kundskaber. Den anden metafor lægger vægt på, at det er som deltagere i et fællesskab, vi lærer. (Dysthe, s.90)

Den konstruktivistiske opfattelse går ud på at mennesker gennem læring og erkendelse selv konstruerer deres forståelse af omverdenen. Hvilke udelukker enhver form for opfattelse af læring som påfyldningsprocesser, hvor en lærer overfører færdigheder og erkendelser til andre fx, elever.

Bente Klarlund

Der er en stor undersøgelse fra 2016, som har undersøgt effekten af bevægelse og læring, som viser at der er en sammenhæng imellem læring, bevægelse og elevtrivsel.

Vidensråd for Forebyggelse udgiver marts 2016 en stor undersøgelse af effekten af bevægelse "Der er stærk evidens for en effekt af fysisk aktivitet på sundhed. Og nogen evidens for, at man også kan opnå noget i forhold til faglig præstation og trivsel", siger arbejdsgruppeformand Bente Klarlund Pedersen. (<https://www.folkeskolen.dk>)

Fysisk aktivitet er godt for sundheden - det er der ikke så meget tvivl om. Men har det også en effekt på den faglige præstation i skolen? Det spørgsmål er blevet presserende, efter de 45 minutters daglig bevægelse blev gjort til lov med den seneste reform af folkeskolen. Indtil nu har en direkte sammenhæng mellem faglig præstation og fysisk aktivitet ikke kunne findes, men en ny undersøgelse, der er gennemført af "Vidensråd for Forebyggelse" med støtte fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling kommer et skridt nærmere. Bente Klarlund er professor ved Institut for Klinisk Medicin på Rigshospitalet og formand for arbejdsgruppen bag rapporten. Hun forklarer, at man allerede da loven blev vedtaget - var sikre på fysisk aktivitets positive effekt på sundheden, mens den viden der findes i forhold til trivsel og faglig præstation er ny. Om undersøgelsens resultater siger hun:

"Hovedkonklusionen er: Der er stærk evidens for en effekt af fysisk aktivitet på sundhed. Og nogen evidens for, at man også kan opnå noget i forhold til faglig præstation og trivsel. Så hvis man kunne lykkes med at løfte børns daglige mængde af fysisk aktivitet ved at de var mere fysisk aktive i skolen, så ville det alt i alt fremme sundhed, trivsel og faglig præstation", siger Bente Klarlund til folkeskolen.dk (<https://www.folkeskolen.dk/>)

Bevægelse i undervisningen

Hvorfor er det overhovedet interessant at beskæftige sig med implementering af bevægelse i undervisningen? Der er mange lærere der er udfordret i forhold til at integrere bevægelse i deres

undervisning. Lærerenes forståelser er naturligvis påvirket af den måde, politikere, forskere og fx dansk skoleidræt italesætter og kategoriserer motion og bevægelse på. Bevægelse med høj puls forbindes (af lærerne) med sundhed og ikke med læring. (Taarsted Jørgensen et al s.120:2018) Bevægelsesbegrebet bliver, når det står alene, et bredere begreb for lærerne, som de bedre kan få til at harmonere med egne værdier og holdninger, vedrørende hvad der er skolens opgave, og som også får det nye reformkrav til at fremstå mindre overvældende. Nogle lærere har dermed også en forståelse af, at bevægelse altid har været en del af elevernes hverdag og af undervisningen, og dermed opleves kravet om bevægelse af disse lærere ikke som den store forandring. For andre lærere, som har en smallere forståelse af bevægelse, er der derimod tale om en stor forandring. Derfor er der også forskel på den modstand, som lærerne kan have i forhold til anvendelsen af bevægelse i undervisningen. (Ibid)

Al nyere forskning peger på at motion og bevægelse fremmer elevernes kognitive funktioner og læringsprocesser. Bevægelsesaktiviteter kan tilrettelægges og udformes på et utal af måder, der hver især på forskellig vis påvirke aspekter af kognitive funktioner og læringsprocesser. (Ibid)

Brain breaks er en nem og hurtig måde for lærerne at inkorporere bevægelse i timerne. Brain breaks kan være en kort tur i skolegården eller en aktivitet, som eleverne kender og hurtigt kan komme i gang med. Det giver eleverne mulighed for ”at tømme hovedet” eller ”at få uroen ud af kroppen”. (jf. interview bilag 1) En elev siger, at de laver brain breaks for at kunne huske bedre. For lærerne giver brain breaks især mening at anvende, når skoledagen opleves som lang, når eleverne trænger til en pause og som opdeling af dobbeltlektioner. Brain breaks fylder en del på skolerne, fordi de er planlægningsmæssigt overkommelige for lærerne. Lærerne har fokus på, hvordan bevægelse kan give mening enten som pause eller didaktisk metode. For mange lærere er det svært at arbejde med bevægelse som en del af de faglige aktiviteter i undervisningen, mens det for andre lærere er en selvfølgelighed. (<http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i13422/Bevaegelse-i-skolen-skal-give-mening>)

Empiri

Udgangspunktet for min empiri er en oplevelse af, at eleverne ikke finder historieundervisningen relevant eller interessant, når de blot skal sidde ned og modtage den. Min undersøgelse skal afgøre om eleverne får mere ud af undervisningen ved inddragelse af bevægelse og om de herved vil finde det interessant. På baggrund af en manglende glæde og motivation til historiefaget fra eleverne,

ønskede jeg at undersøge om det er muligt at skabe et læringsrum, som de fandt motiverende, og hvor de ligeledes blev fagligt styrket. (jf. fagets formål) Klassen har flere gange givet udtryk for, at de ønskede mere bevægelse inddraget i faget, dog uden at de helt kunne forklare hvordan, og de ville også gerne lære noget historie.

Interview lærer

Jeg har valgt det kvalitative forskningsinterview som metode til interviewudførelsen. Dette har jeg gjort, fordi jeg ønskede mere uddybende svar fra informanten. Jeg har interviewet klassens faste historielærer, og interviewet er udarbejdet med udgangspunkt i Steiner Kvaales teori (Brinkmann og Tanggaard s. 29:2015). Når vi interviewer mennesker, gør vi det typisk for at få adgang til at høre om deres oplevelser af forskellige fænomener i deres livsverden. (Brinkmann og Tanggaard s. 31:2015)

Jeg valgte, at informanten skulle være lærer i den klasse, hvor jeg har samlet i min empiri, en lærer som underviser i faget historie, og har gjort det i tre år, men ikke er linjefagsuddannet. Jeg blev nysgerrig på, hvilke udfordringer og vinkler hun havde på faget.

Selve interviewet blev foretaget hjemme hos informanten. Det var informanten der valgte stedet, da hun mente, at vi kunne tale helt uforstyrret der. Mit interview er et miniinterview med en primært fænomnologisk orientering. (Tanggaard og Brinkmann s.2015) Informanten var, på forhånd, blevet informeret om mit formål med dette interview. Interviewet blev optaget på en lydfil, som jeg har transskriberet. (bilag 1)

Transskriptionen er foretaget ud fra en optaget lydfil, og den er foretaget således at fyldeord som "øh", "Æh" og lignende er fjernet. Informantens identitet er skjult og bliver omtalt som "I" i den vedlagte transskription. Forsker er omtalt som "F" interviewet.

Klassen

Det er en gruppe på 21 elever, som har deltaget i undersøgelsen og i aktiviteterne. Der er en konsensus i klassen om at historie er kedeligt. Klassen, som undersøgelsen er lavet med, er en 6. Klasse, som er en velfungerende klasse, overordnet set. De har et godt socialt sammenhold, og er gode til at hjælpe hinanden, ved første øjekast. Der er dog 5 elever som er lidt sværere at inkludere. Det drejer sig om to drenge, som er dyslektikere i en sådan grad, at de stort set ikke kan læse, men alt skal lægges på Appwriter.

”Appwriter er et unikt læse- og skrivestøtteværktøj til Windows, som giver ordblinde alle de nødvendige værktøjer til at læse og skrive tekst på dansk. Appwriter har integreret oplæsning og ordforslag samt mulighed for at oprette personlige profiler”

Der er to piger, som er blevet ekskluderet af de andre elever, og det har en selvforstærkende effekt på dem, således at de ikke deltager i nogen ting, som omhandler gruppearbejde eller andre former for samarbejde. Der er en enkelt dreng som er særligt udfordret i det han er særligt sensitiv. I hans tilfælde er det voldsomt grænseoverskridende at være med til sådanne aktiviteter, hvor man skal ”optræde” for hinanden. Disse fem elever ønskede ikke at deltage, og det valgte jeg at respektere. De har heller ikke besvaret spørgeskemaer.

Spørgeskema elever

En anden del af min empiri består af et spørgeskema med 5 spørgsmål til 21 elever. Jeg vælger at eleverne skal besvare et spørgeskema med åbne spørgsmål, før vi påbegynder aktiviteten ”gæt en bedste” (bilag 4) de fem spørgsmål er handler om motivation og bevægelse i historieundervisningen. Her håber jeg at jeg vil få indblik i elevernes holdninger og oplevelser i forhold til historiefaget. Det har været elevernes syn på historieundervisningen, der har haft mit fokus, fordi det er det, jeg mener er relevant for min egen fremtid som historielærer. Jeg havde to lektioner pr. uge i tre uger, i alt seks lektioner.

Jeg har valgt, at eleverne skal lave en aktivitet, som hedder **”Gæt en bedste”** De starter med at interviewe deres bedsteforældre (i undervisningstiden), de udfylder en interviewguide bestående af 12 spørgsmål (bilag 5) Aktiviteten er inspireret af dansk skoleidræt, og blev lavet med udgangspunkt i emnet ”min bedsteforældres liv”.

Eleverne skriver, hver især, tre kendetegn på et stykke karton om deres egen bedste. Klassen deles nu i to lige store hold, og kortene bliver delt, således at hold 1. får kortene fra hold 2. og omvendt. Nu skal hold 1. gætte hvilken ”bedste” hold 2. forsøger at mime. De to hold skiftes, når en bedste er gættet. Point skrives på tavlen.

Jeg har filmet selve aktiviteten gæt og grimasser i løbet af to lektioner på to forskellige dage. (filmbilag 4)

Elevinterview efter aktiviteten ”gæt en bedste”

Når alle elever har lavet gæt og grimasser skal de interviewe hinanden med deres mobiltelefoner. De skal gå sammen to og to, og skiftes til at interviewe hinanden, ud fra nogle interviewspørgsmål som er formuleret på forhånd. (bilag 3)

Lektionerne

1. Lektion: Jeg samler eleverne og fortæller dem, at jeg har et bachelorprojekt, som jeg gerne vil have deres hjælp til. At jeg gerne vil have indblik i deres verden i forhold til deres syn på historieundervisningen. De får udleveret et spørgeskema (bilag 2). Det er anonyme besvarelser. De får af vide, hvilken form for aktivitet vi skal lave, og hvordan aktiviteterne er fordelt på de fem resterende lektioner, således at de får et overblik.
2. Lektion: Eleverne får udleveret interviewspørgsmålene, og de påbegynder interviews med deres bedsteforældre pr. telefon. Da nogle elever bor tæt ved skolen, får de lov til at køre hjem og lave interviewet face to face med deres bedste. (bilag 5)
3. Lektion: Eleverne skriver tre ting ned om deres egen bedste, på et stykke karton. De laver hver især et kort resume over bedsternes liv. Herefter får jeg deres besvarelser fra interviewene med deres bedsteforældre.
4. Lektion: Eleverne laver aktiviteten ”gæt en bedste” (se bilag 4)
5. Lektion: Eleverne laver aktiviteten ”gæt en bedste” (se bilag 4)
6. Lektion: Eleverne evaluerer på forløbet. De interviewer hinanden på deres smartphone. Jeg har valgt to elever ud. (se bilag 3)

Analyse

Jeg vil i dette afsnit udføre en analyse og sammenkædning af ovenstående empiri og teori. Dette for at besvare ovenstående problemformulering. Der er igennem projektet blevet arbejdet hen imod at påvise, om inddragelse af bevægelse har indflydelse på elevernes deltagelseslyst og motivation i faget historie, samtidig med at undervisningen er faglig.

Når man, som underviser, vælger at sætte faget historie i bevægelse, er der ifølge forskningen på området rig mulighed for læring samt en højere grad af motivation hos eleverne. Men vender vi os mod praksisfeltet er en udfordring blandt andet, at færre lærere inddrager bevægelse i deres undervisning, ifølge forskningen fremgår det, at det fortsat er under 20 procent af lærere, som anvender bevægelse dagligt. (Taarsted Jørgensen, et, al s. 117: 2018)

"En mere aktiv og varieret skoledag var et afgørende salgsargument for en længere skoledag. Hvis ikke det lykkes, bliver det svært at holde koncentrationen dagen ud. Og det går ud over både koncentration og trivsel hos eleverne", siger direktør i Danmarks Idrætsforbund Morten Mølholm Hansen. (<https://www.folkeskolen.dk/619484/faerre-laerere-inddrager-bevaegelse-i-undervisningen>)

Analyse af lærerinterview

Når færre lærere vælger at inddrage bevægelse i deres undervisning, er det så fordi de ikke mener, at de har den påkrævede tid til at planlægge og udføre det i praksis? Mit interview med informanten, viste blandt andet hendes egen ambivalens i forhold til hvilken type bevægelse der er egnet i undervisningen. På den ene side forstår hun elevernes uro, når de blot skal sidde og lytte, på den anden side vil hun gerne være sikker på at hun når det historiefaglige som hun har forberedt. Men trods denne forhåndsviden, vælger hun ikke at tilrettelægge undervisningen med inddragelse af bevægelse med fagligt perspektiv, men "mærker" efter hvornår eleverne har behov for en pause.

Adspurgt svare hun således på følgende spørgsmål:

F. Hvor relevant mener du, at det er, at bevægelse bliver implementeret i historieundervisningen? Og mener du, at det er relevant?

I. *"Jeg synes, det der, bevægelse i undervisningen, det er blæst lidt op, men, og ikke dermed sagt at jeg ikke syntes, at de skal op, men det er det der med **"hvad er bevægelse"** jeg synes det er rigtig vigtigt at eleverne ikke sidder på deres flade numser i halvanden time i træk" (jf. dette bachelorprojekt bilag 1)* Selvom der er en klar definition på hvad bevægelse kan være, (jf. rammerne for bevægelse s. 5) bliver det informantens subjektive holdning, der afgør om eleverne har brug for en pause, og ikke en faglig vurdering af de evidente effekter af bevægelse og læring i undervisningen. Elevernes subjektive behov bliver ikke tilgodeset, medmindre hun selv har brug for en indlagt pause.

I. *"Jeg bruger meget den med "fang en makker" eller de skal gå rundt og fortælle hinanden noget og sådan, bare lige så de kommer op og hopper"* informanten giver udtryk for at det er en såkaldt brainbreak, som eleverne har brug for, og dette kan føres tilbage til, at Informanten ikke planlægger "bevægelse som sådan" men vurderer fra undervisningsgang til undervisningsgang. Trods informantens manglende viden om, hvordan hun kan indføre bevægelse og læring og dermed skabe et motiverende miljø, så forsøger hun at lave varierede lektioner for eleverne. Hun forsøger ved hjælp af aktiviteter at tilgodeset deres behov for bevægelse, samtidig er hun optaget af sine forpligtigelser i forhold til om hun overholder de faglige fælles mål for faget. *"I: Jeg kan da godt*

være bekymret for om de lærer det de skal, fordi hvis de ikke gør det, falder det jo tilbage på mig selv. Jeg har simpelthen ikke den fornødne tid til at planlægge ture ud af huset, O løb og lignende, så ville jeg ikke nå det historiefaglige stof. Derfor bliver der prioriteret sådan” Det betyder altså at informanten har en klar oplevelse af, at hun ikke kan gøre det anderledes end hun gør nu. Det kan konkluderes, at informanten har gode hensigter, men blot ikke formår at få dem implementeret på baggrund af tidsmangel i forberedelsen og manglende viden (ifølge eget udsagn) om hvor hun skal søge informationer til inspiration. Hun mangler en vidensbank, hun kan søge undervisningsforløb, som er didaktiseret til et givent alderstrin. Hun fortæller at hun bruger Clionlines historiefaget.dk, ”I. Jeg anvender primært Clionlines historiefaget.dk. jeg må så indrømme, at jeg ikke bruger deres forslag til aktiviteter, for så skal jeg bruge tid på at sætte mig ind i det, bagefter eleverne, og det tager meget tid, når jeg kun har 45 minutter, så er det bedre at lade være. Selvom det er ærgerligt” Gevinsten ved at integrere bevægelse i fagene har ifølge Center For Vidensråd en positiv effekt. Enkelte undersøgelser viser, at bevægelse integreret i undervisningen (BIU-aktiviteter) har en positiv effekt på koncentrationerne og fordybelsen.

(http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf)

Analyse af elevinterviews (spørgeskema)

Dette er en meget lille undersøgelse, og vi havde kun seks lektioner sammen til at gennemføre projektet. Jeg kender eleverne på forhånd, dog kun som vikar. Der er 26 elever knyttet til klassen, og men mangler svar fra fem elever, hvilket er relativt mange i sådan en lille undersøgelse. Empiri i små undersøgelser kan vise kompleksiteten af og konteksten for et fænomen. (Rienecker og Jørgensen s. 209:2014)

Eleverne giver udtryk for, at de gerne vil have bevægelse, men at selve historiefaget er kedeligt, de uddyber, ”*det er kedeligt, læreren taler meget. Vi bevæger os ikke særlig meget*”. (bilag 2) I dette eksempel har lærer og elever ikke samme opfattelse eller forventning, i forhold til, om undervisningen er varieret med indlagte bevægelsespauser (jf. analyse af lærerinterview)

Nedenstående undersøgelse viser at flertallet af eleverne i 6.c ikke får det ud af deres historieundervisning, som de bør, med eller uden bevægelse. 8 elever har svaret at ”*Man kan se hvordan vores fortid har været*” til spørgsmålet, hvad tror du, at du kan bruge faget til i fremtiden? (bilag 2) Elevernes svar viser, at de ikke kender formålet med faget, ej heller hvordan de kan/skal anvende det. Meningen med faget bliver måske for abstrakt for dem, og de kan miste lysten til at tage

aktiv del i deres egen læring. Eleverne har en oplevelse af at deres lærer taler meget, og ikke arbejder dialogisk., eller er specielt lyttende. Den dialogbaserede undervisning er helt essentiel i en aktivitet som ”gæt en bedste”. (bilag 4) Fordi den planlagte aktivitet kræver, at eleverne er deltagende i forhold til, at de skal øve sig i at argumentere overfor hinanden, selv være aktivt lyttende, de skal føle denne åbenhed, der gør dem trygge i aktiviteten, således at de kan optræde for hinanden og i et samarbejde i gæt og grimasser. (bilag 4)

Dialog bliver i denne kontekst brugt normativt, fordi der er et sammenspil imellem deltagerne som inkluderer en vis symmetri og en vilje til at lytte til hinanden, man er åben overfor hinandens argumenter. (Dysthe s 19:2003)

Hvilken undervisningsform foretrækker du? At du selv skal være aktiv eller at din lærer holder tavleoplæg? Der er 9 elever der har svaret at de ønsker en blandet undervisning, hvor man veksler imellem aktiviteter og det historiefaglige. (bilag 2) En del ny forskning mere end antyder at bevægelse er et vigtigt redskab i forhold til at styrke kognitiv præstation og indlæring - og det lader ikke til, at tid ”taget fra” boglige fag for at gøre plads til mere bevægelse har en negativ effekt på elevernes faglige formåen. (Taarsted Jørgensen: Smedegaard og Skovgaard s. 167:2018)

Elevernes oplevelse af forløbet ”gæt en bedste”

Eleverne skulle interviewe hinanden og filme det med deres mobiltelefoner. Flere elever havde problemer med at uploade deres interview til mig på grund af forskellige problemer med deres telefoner. Der var nogen som pjattede og grinede gennem interviewet, andre fik kun gennemført det halvvejs. Jeg har derfor valgt to elever ud, som har gennemført interviewene. (Bilag 3)

Eleverne fortæller, at de er begejstrede for at de skal være aktive i historieundervisningen, samtidig siger begge elever, at de trives bedst, når læreren inddrager forskellige former aktiviteter (bilag 3)

Ifølge en undersøgelse, foretaget af SFI peger flere elever på, at det kan hjælpe at *gøre ting* fremfor kun at se eller læse om dem. Det kan være at hoppe en tabel eller at placere sig fysisk på et politisk spektrum og derigennem få en fornemmelse for fløjene i dansk politik.

(<http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i13422/Bevaegelse-i-skolen-skal-give-mening>)

Begge elever i min undersøgelse gav udtryk for, at der plejer at opstå meget larm i klassen, hvis ikke aktiviteterne er planlagt ordentligt, hvilket er ubehageligt for dem. Aktiviteter med høj puls er, ifølge lærerene i en større undersøgelse, vanskelig foreneligt med undervisningens formål og med de rammer, lærerene er givet, når motion og bevægelse skal implementeres i undervisningen. (Taarsted

Jørgensen, et al s. 120:2018) Det er vigtigt, at de aktiviteter som læreren planlægger er velovervejet og ikke en ”jeg mærker lige efter” aktivitet. Elev 1 (bilag 3) siger at han vil føle sig mere motiveret når han skal deltage i forløb, hvor der indgår bevægelse, men han siger faktisk samtidig at han er bange for om det kunne blive for meget, altså hver eneste gang der står historie på skemaet, skal de være aktive. Begge elever mener, at de vil trives i højere grad med en varieret historieundervisning, hvor der både er bevægelse med et formål og siddende undervisning. De mener, at de bedre vil huske hvad de har lært. Elevernes undervisning foregår ”normalt” sådan at de sidder stille og lytter til deres lærer, dette bliver en meget monologisk envejskommunikation. (jf. interview med lærer bilag1) Eleverne vil gerne have øget bevægelse og en dialogbaseret undervisning. Dette kan dog mødes med skepsis fra de lærere der mener at skolens primære mandat er elevernes faglige udvikling. Det er vigtigt at planlægge implementeringen af en såkaldt holistisk skoletilgang, hvor både lærer, elever og forældre kan se værdien af bevægelse som en sundheds- og trivselsfremmende indsats i skolen. (Taarsted Jørgensen s.75: 2018)

Diskussion

Jeg startede, som bekendt med en oplevelse af, at eleverne i 6.c ikke var særligt motiverede for faget historie. Det kvalitative forskningsinterview er blevet valgt, således, at jeg kunne få uddybende svar til min analyse. (bilag 1) Jeg vil diskutere, om hvorvidt det er muligt at skabe et motiverende og lærende miljø ved at inddrage planlagte bevægelsesaktiviteter, hvor også historiefagets fælles mål (jf. problemformuleringen) overholdes. Mit kvantitative spørgeskema til eleverne skulle hjælpe mig med at Be-eller afkræfte, om de ville mærke en forskel fra deres ordinære historieundervisning. Forskningen understøtter i stigende grad de gavnlige effekter af motion og bevægelse. Men valget af bevægelsesaktiviteter; varigheden, kvaliteten, intensiteten, organiseringen mv. er langt fra ligegyldig, hvis formålet med motion og bevægelse skal kunne indfries. Men ifølge Henrik Taarsted Jørgensen, er bevægelse slet ikke blevet implementeret i det omfang det var tiltænkt ved reformens start. Det er desværre virkeligheden, at lærere på de danske folkeskoler har problemer med at implementering af bevægelse. De mangler viden og tid. Der er en masse inspiration at hente både på nettet og i nyere litteratur, som har forslag til hvordan lærere kan integrere bevægelse i undervisningen. Selvom forskningen i stigende grad understøtter vigtigheden af bevægelse, vil der gå mange før det er fuldt implementeret i folkeskolen. Der er flere parametre der gør sig gældende, i forhold til hvorfor det kan være så vanskeligt at få integreret bevægelse i undervisningen. Der er taget meget tid fra lærerens

forberedelsestid siden folkeskolereformen i 2014, og mange lærere har forladt jobbet, hvilket igen påvirker, at mange slet ikke underviser i de fag, som de er uddannet i. Min miniundersøgelse (elevinterview) viste at det er muligt at skabe en motiverende undervisning med bevægelse. Eleverne har gennem arbejdet med aktiviteten fået en forståelse for deres familiers kronologiske historie. De skulle også arbejde med kilder i dette forløb, her havde de mulighed for at gå til kilden selv.

Konklusion

Hvordan kan bevægelse i historieundervisningen have indflydelse på elevernes motivation og deltagelseslyst, og samtidig opfylde fælles mål for faget historie?

Jeg har til dette Ba-projekt undersøgt om elevernes motivation øges, når der er integreret bevægelse i undervisningen. Min undersøgelse viste at FFM for faget historie bliver tilgodeset i planlægningen af informantens (bilag1) undervisning, da hun lægger mest vægt på den historiefaglige del, og ikke indtænker bevægelsesdelen i sin didaktiske planlægning. Hun (informant) lægger pauser ind i undervisningen, når hun selv føler for det. Eleverne i min undersøgelse gav udtryk for at deres lærer (informanten) taler for meget, og det kan være en væsentlig årsag til at de keder sig i faget. Det er formen på og formidlingen af undervisningen, de ikke trives med. Der kan også være en kultur i klassen, om at historie er kedeligt, blot fordi nogen siger det. Ved at indtænke bevægelse i forberedelserne ville eleverne sandsynligvis være motiverede til at blive aktive deltagere. Der er udkommet flere større undersøgelser der bekræfter, at implementering af bevægelse i fagene har en stor effekt på elevernes trivsel, læring og motivation. Jeg kan af gode grunde ikke vurdere om der har fundet en dybere læring sted i min undersøgelse, da jeg ikke har testet eleverne kognitivt. Men havde jeg haft klassen fast, havde jeg måske set en ændret adfærd hos eleverne. Jeg kan dog godt konkludere på at de har været overvejende positive over forløbet ”gæt en bedste”, hvor de har opnået sammenhængsforståelse i samspil med et kronologiske overblik i forhold til deres egne tætte familierelationer, og kunne bruge denne forståelse i deres eget hverdagsliv. Ud fra mine empiriske undersøgelser er jeg kommet frem til, at det er vanskeligt for lærerens faglige stolthed, at de ikke har den fornødne tid til at sætte sig ind i, hvad det er for en type bevægelse som de ønsker. Det kræver også nytænkning fra underviserne at få implementeret bevægelse. Det kræver at underviser har et mere indgående kendskab til faget, da hun ellers skal bruge ekstra ressourcer på at sætte sig ind i lovstoffet omkring faget. At eleverne finder undervisningen kedelig, er ikke helt sandt, de vil meget gerne have en varieret dag, fordi dagene er meget lange.

Perspektivering

Jeg har siden dette Ba-projekt talt med de lærere, der underviser i faget historie på den skole jeg lavede min undersøgelse, og det er samme fortælling jeg hører, at de ikke kan finde tiden til at forberede et O, løb eller tage ud af huset, der er ikke nok tid og derfor bliver tavleundervisning den foretrukne aktivitet, afbrudt af de såkaldte brainbreak.

Det kunne være interessant at lave en årsplan, som tilgodeser bevægelse i undervisningen og se hvad der ville ske med elevernes syn på historiefaget, og hvor meget ville eleverne mon huske.

Vi ved, at der er museer der har skoletjenester til vores rådighed, hvis vi fx lavede et forløb over længere tid. Men er det realistisk? Det mener jeg, at det er. Der er skoletjenester, der gerne kommer ud på skolerne med færdige undervisningsforløb og underviser eleverne. Udfordringen i dette er, som tidligere nævnt, er at kulturfagene oftest er spredt og gerne i de sidste lektioner eller ind i mellem lektioner, hvor der ikke er nogen pause imellem lektionerne.

Litteratur

Brinkmann, Svend og Tangaard, Lene (2015) *Kvalitative metoder* Hans Reitzels forlag

Christensen, Esben (2016) *Ny rapport om bevægelse: Mere og mere tyder på effekt på læring*

<https://www.folkeskolen.dk/584548/ny-rapport-om-bevaegelse-mere-og-mere-tyder-paa-effekt-paa-laering> besøgt den 21.5.2108

Dysthe, Olga (2003) *Dialog, samspil og læring* KLIM

Dysthe, Olga et, al (2012) *Dialogbaseret undervisning* Skoletjenesten UP//

Hansen, Mølholm, Morten, (2017) Dansk Idrætsforbund *Bevægelsen i folkeskolen er gået i stå*

https://www.dif.dk/politik/nyheder/viaritzaupolitik/presse/2017/11/20171114_prmbevægelsenifolkeskolenergetist besøgt den 21.5.2018

Hvid; Mikkel (1999) *Fælles ansvar for læring* Folkeskolen nr. 12

<https://www.folkeskolen.dk/5257/faelles-ansvar-for-laering> besøgt den 2.6.2018

Klarlund, Bente, Pedersen et, al (2016) VIDENSRAÅD FOR FOREBYGGELSE

Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen

http://www.vidensraad.dk/sites/default/files/vidensraad_for_forebyggelse_fysisk_aktivitet_laering_trivsel_sundhed_2016.pdf besøgt den 3.5.2018

Københavns kommune: *Motion i klassen – et projekt i faglighed for alle* (2007)

http://playtool.dk/UserFiles/file/move_school.pdf besøgt den 1.6.2018

VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ladekjær, Else (2016) *Bevægelse i skolen skal give mening*

<http://www.kora.dk/udgivelser/udgivelse/i13422/Bevaegelse-i-skolen-skal-give-mening> besøgt den 21.5.2018

Taarsted, Jørgensen, Henrik (2017) *Bevægelse kan fremme eleveres sundhed, trivsel og læring*. UP Nr. 1//2017

Taarsted, Jørgensen, Henrik et, al (2018) *Motion og bevægelse i skolen* Hans Reitzels forlag

Professionsbachelorprojekt historie juni 2018
Henriette Goethe lr13v066
Professionshøjskolen Absalon

Folkeskolens Formålsparagraf

<https://www.emu.dk/modul/folkeskolens-form%C3%A5lsparagraf> besøgt den 2.6.2018

Fælles mål, læseplan og vejledning

<https://www.emu.dk/modul/historie-f%C3%A6lles-m%C3%A5l-og-vejledning>
besøgt den 8.4.2018

Undervisningsministeriet: *Inspiration til en varieret skoledag*

<https://www.emu.dk/modul/inspiration-til-en-varieret-skoledag> besøgt den 2.6.2018

